

Турченкова Олена,

студентка 4 курсу

факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **О. О. Каліберда**, к. філол. н., доцент (БДПУ)

АНГЛІЙСЬКІ ЕВФЕМІЗМИ В СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

У кожній мові є груба, непристойна, або нецензурна лексика, яку ми намагаємося замінити або зовсім не вживати в мові або в друкованих матеріалах. Суть такого явища, як евфемізація полягає в тому, що грубі або незручні, непристойні слова або вирази з точки зору мовця замінюються більш м'якими, тактовними. Термін «евфемізм» походить від грецького слова «милозвучність». Дана розвідка присвячена дослідженню явища евфемізації в лексичній системі англійської мови.

Особливо процес евфемізації є характерним для політичного дискурсу сучасної англійської мови. Політична мова активно досліджується зарубіжними вченими (Е. Сепір, М. Едельман, В. Кресс). Пріоритетним напрямом є вивчення проблеми впливу мови на мислення взагалі і, зокрема, політичної мови на політичне мислення. Крім того, політична мова також є об'єктом дослідження фахівців, які вивчають засоби масової інформації, особливо в аспекті їх впливу на громадську думку.

Актуальність вивчення процесу евфемізації визначається тим, що в останні десятиліття використання евфемістичних лексичних одиниць англійської мови в різних жанрах відрізняється особливою інтенсивністю. Вони отримують незвичайно широке вживання в таких сферах людської діяльності, як: ЗМІ, етикетна форма спілкування, політика, тощо. Виходячи з цього, особливий інтерес становить історія формування даного лінгвістичного явища в англійській мові, вживання евфемістичної заміни в реальних життєвих ситуаціях.

Метою роботи є – дослідити механізми утворення евфемізмів в сучасному англомовному політичному дискурсі та виявити їх лінгвістичні особливості. Поставлена мета окреслила вирішення таких **завдань**: 1) визначити статус евфемістичної лексики в сучасній лінгвістиці та підходи до її вивчення; 2) розглянути причини виникнення евфемістичної лексики в англійській мові; 3) проаналізувати підходи до класифікації евфемізмів англійської мови; 4) дослідити англомовний політичний дискурс як основне джерело виникнення евфемізмів в сучасній англійській мові.

Методи дослідження – аналіз навчальної, наукової та довідкової літератури, пошук інформації в глобальних комп'ютерних мережах.

Джерелом дослідження слугував відібраний матеріал у кількості 100 лексичних одиниць з есе [3], лінгвістичних, фразеологічних та тлумачних словників англійської мови [4,5].

Евфемізм (від грец. εὖ – «красиво» і ρημο «говорю») – це стилістична і емоційно нейтральне слово або вираз, що заміщає інше, але більш різке або непристойне. Зрозуміло, і промовець і слухач чудово розуміють, що ховається за евфемізмами, інакше сенс їх вживання пропадає.

У кожній мові є слова, які інстинктивно замовчуються, тому що

вважаються непристойними, грубими, надто різкими, нетактовними чи недоречними. І тому об'єкти чи явища, які вони характеризують, часто описуються не прямо, а за допомогою субститутів, які називаються евфемізмами. Евфемія віддавна привертала увагу вчених як особливий стилістичний троп, що використовується для словесного пом'якшення, або фігура, що полягає у використанні слова не в прямому, а в переносному значенні.

Умовою функціонування політичного дискурсу є мова політики як символізація ідентичностей, позицій і статусів. Мовний контроль здійснюється за допомогою мовних форм і символів рефлексії, абстрагування, розвитку та протиріччя, за допомогою заміщення понять образами. Політичний дискурс – це сукупність смислів, когнітивних та ціннісних значень, що є основою політичної культури суспільства, охоплює всі форми комунікативної активності людини, її рефлексію щодо політичного світу та своєї ролі в ньому, а також культурні артефакти, реалізовані у функціональній політичній символіці.

Основною метою політичної лінгвістики є дослідження різноманітних відносин між мовою, мисленням, комунікацією, суб'єктами політичної діяльності та політичним станом суспільства, що створює умови для вироблення оптимальних стратегій і тактик політичної діяльності. Політична комунікація здійснює вплив на розподіл та використання влади завдяки тому, що вона слугує засобом впливу на свідомість тих, хто приймає політичне рішення людей (виборців, депутатів, чиновників). Політична комунікація не тільки передає інформацію, але і здійснює емоційний вплив на адресата, перетворює існуючу у свідомості людини політичну картину світу [2, с. 7].

Евфемія являє собою процес використання словесного шифру з метою пом'якшити, завуалювати, витончено «упакувати» предмет повідомлення, залишивши можливість будь-якому носію мови здогадатися, що саме автор мав на увазі. Так, В. Москвін виділяє 13 способів мовного вираження евфемізмів: 1) метонімічна номінація: *use one's handkerchief* (обійтись хусткою) замість *blow one's nose* (висякатись); 2) метафорична номінація: *to go west* (піти в інший світ) замість *to die* (померти); 3) прономіналізація: *go to the bathroom / restroom* (зайти до вбиральні/кімнати відпочинку) замість *go to the toilet / lavatory* (зайти до туалету); 4) використання синекдохи (перенесення імені з частини на ціле): *cat* – кішка домашня; тварина сімейства котячих (перенесення з цілого на частину), *doctor* – наставник, учитель, вчений; доктор (вчений ступінь); 5) паронімічна заміна: *disburse* (платити, витратити) замінюють стилістично нейтральним словом *disperse* (розповсюджувати, поширювати, що призводить до викривлення смислу виразу; 6) використання книжкових слів та виразів: *lethal outcome* (летальний результат) замість *death* (смерть); 7) вживання іншомовних слів: *courtesan* (куртизанка) замість *prostitute* (повія); 8) перенесення з роду на вид: *insect* (комаха) замість *cockroach, black-beetle* (тарган); 9) перефраз: *competent authorities* (компетентні органи) замість *Central Investigating Agency* (ЦРУ); 10) антономазія: *the Evil One* (лукавий, нечистий) замість *devil* (чорт, диявол); 11) перенесення з виду на вид: *borrow from* (позичити) замість *steal, pilfer* (вкрасти); 12) мейозис: *not sober* (нетверезий) замість

drunk(en) (п'яний); 13) еліipsis: *to grease smb's palm / hand / fist* (підмазати, дати на лапу) замість *to bribe* (дати хабар, підкупити) [1, с. 39-40].

Прагнення уникати прямих виразів в сфері політики відзначав ще англійський письменник і публіцист Д. Оруелл. У своєму романі-антиутопії «1984» Д. Оруелл представляє «новояз» (*newspeak*) – особливу мову, створену з метою обману і маніпуляції суспільною свідомістю. В есе «Політика та англійська мова» (1946) Д. Оруелл робить глибокий аналіз особливостей промови політиків: «... political language has to consist largely of euphemism, question-begging and sheer cloudy vagueness. Defenseless villages are bombarded from the air, the inhabitants driven out into the countryside, the cattle machine-gunned, the huts set on fire with incendiary bullets: this is called *pacification*. Millions of peasants are robbed of their farms and sent trudging along the roads with no more than they can carry: this is called *transfer of population or rectification of frontiers*. People are imprisoned for years without trial, or shot in the back of the neck or sent to die of *scurvy* in Arctic lumber camps: this is called *elimination of unreliable elements*. Such phraseology is needed if one wants to name things without calling up mental pictures of them» [3, с. 217-228].

Одже, проаналізувавши мовний матеріал, ми можемо стверджувати, що евфемістичні обороти є найбільш прийнятним способом подолання комунікативних конфліктів. Це відповідає постулату ввічливості: прагнення за допомогою евфемізмів уникнути незручних, дискомфортних моментів у процесі комунікації, особливо міжкультурної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Москвін В. Евфемізми: системні зв'язки, функції та способи освіти // Питання мовознавства. 2001. – 39-40 с.
2. Чудинов А. П. Политическая лингвистика : Учеб. пособие / А. П. Чудинов. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 256 с.
3. Orwell G. Politics and the English Language // The English Language. Essays by Linguists and Men of Letters: [in 2 vols]. – Cambridge: Cambridge University Press, 1969. – Vol. 2. – P. 217–228

СЛОВНИКИ

4. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/euphemism/>
5. Rawson H. Dictionary of Euphemisms and Other Doubletalk. – Crown Publishers, Inc., New York, 1995

Марина Фірсова,
студентка групи ЗАМЛ,
факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **І. В. Шиманович**, к. пед. н., доцент (БДПУ)

БІБЛЕЇЗМИ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ: ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Актуальність обраної теми полягає у тому, що біблеїзми як частина фразеологічного шару мов світу повсякчас використовуються авторами художніх творів, а в особливості англійських, де ідіоми релігійного